

ประเภทของภูมิปัญญาด้าน คนตรี วรรณกรรม ที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น

ชื่อภูมิปัญญา ภาษิตโบราณว่าไว้ (นาเคียน ตำบลจอมจันทร์)

บทนำ/ความสำคัญของภูมิปัญญา

ภาษิตโบราณ เป็นคำสอนที่ได้ผลดี ถ้าใครยึดถือตามคำภาษิตโบราณจะทำชีวิตเป็นสุข ไม่ซิงดีซิงเด่น อยู่ด้วยกันอย่างสันติสุข

กระบวนการ

อยู่เสียนพังยังดีไม่มีทุกข์ ดีกว่าลูกสิบเต่า ไม่เสร์้าหมอง ดีกว่าป่องทุจรีต คิดร่ำรวยเมื่อมั่งมี ทรัพย์มากมาย มิตรหมายมองเมื่อมัวหมอง มิตรมองเหมือนหมูหมาเมื่อไม่มีมิตร เมินไม่มองมา เมื่อมอดม้วย หมูหมาไม่มามอง

กำฮักน้อง ฎีจักเอาไว้ในน้ำก็กลัวหนาว จักเอาไว้ป็นอากาศทางหนาวก็กลัวหมอกเหมย ซ้อนดาวลงมาคะลุ่ม จักเอาไปใส่ไว้ในวังขวงคุ่มก็กลัวเจ้าปะใส่ แล้วลู่อเอาไป ก็เลยเอาไว้ในอกในใจตัวจายป็นนี้ จักหื้อมันให้อะหืออะหิ ยามพีหลับสะคั่งต้นเววา

อดส้มกินหวาน อดเวียกกัน จักได้เมียงาม อดเผ็ดกินหวาน อดसानได้ส้า ใครมีเงินมีคำ หื้อหม่นริหม่นสร้าง ใครหื้อเป็นอวดอ้าง หื้อหม่นรักษาสิลกินตาน

ใหญ่เพราะกินข้าว เฒ่าเพราะเกิดเมิน

ใหญ่เพราะกินข้าว เฒ่าเพราะปีเคียนวัน

ตอกสั้นหื้อมัดที่กั้ว ลัวสั้นหื้อลัวไม้บาง

เฒ่าแก่ค้วมะป้าวหมูสี จ่องใจมันมีแปงน้ำบายน้อย หมูสีมะป้าวเตี้ย ผลเล็กน้ำหวาน

กินเหล้า

1. กินเข้าไปหนึ่งแปง เมาร่องแร่งวาจำ
2. แปงหูหน่าป้านกาบไม้
3. แปงเซาะไ้ช้หากินอาหาร
4. แปงจักโงงนหงานด้วยกำปาก
5. แปงบสูเปลี่ยนเป็นไฟ
6. แปงฮ้องพ่อเมียเป็นเสียว
7. แปงแก้ผ้าเตี้ยลงเสียน
8. แปงเมาหัวเขียนเข้าบ้าน

9. แป้งหมาแม่เต่าเลียปาก
10. แป้งเป็นจี่ฮากสองกอง
11. แป้งหมจี่นกง ล่องกองยงต่อง ๆ

กินเหล้าอีก

กินเข้าไปหนึ่งเบ่งนั้นมอกเข้าเป็อนฝูง นั้งล้อมเป็นวงยังสู้อายลูกเต้า

เบ่งที่ 2 มือจกก่องข้าวกิดเป็องใดก็ขาด

เบ่งที่ 3 คนดีว่าจดยืมยี่เขี้ยวเสียวดัง

เบ่งที่ 4 ตาตายสีปั้ง ปรบมือเสียงดังเถียงกันผู้สู้อ

เบ่งที่ 5 ต่อมาหันสาวหลังหลู้ ใครเอาไปนอนตวยกอดฮัด

เบ่งที่ 6 หันไฟก็ตัก จ้อย ซอ เกิดขึ้นลี้มลาย

เบ่งที่ 7 นั้นกำพู่ผู้นั้นเสียว ๆ หาย ๆ ไฟขัดคอนายถามพันถามฆ่า

เบ่งที่ 8 ต่อมา หันแม่เมียวถ่ายหน้า ถามกอดคอราน่ากอดฮัด นึกว่าเมียวตัว บอกว่าตีฮัก ขอหอมตี
แก้มสักกำ

เบ่งที่ 9 ต่าลายปั้งได้แต่ครวญครางร้องไห้ ๆ

เบ่งที่ 10 สีเหมือนดั่งไข นอนกอดจี้ควายบ่สู้อ

แหล่งข้อมูล

พ่ออุ้ยไชยวงศ์ จันทรบุรณ์ อายุ 79 ปี

บ้านเลขที่ 1 หมู่ 2 บ้านนาเทียน ตำบลจอมจันทร์ อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน